

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA**49273**

Aşağıda belirtilen sorularımın, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 16.09.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Sanlıurfa Milletvekili

Esnaf; vergi yükü, artan işletme giderleri ve kartlı ödemelerde tahsil edilen POS komisyonları ile cihaz kullanım ücretleri nedeniyle ciddi maliyet baskısı altında faaliyet göstermektedir.

Temel gıda kapsamındaki birçok gıda maddesinin tesliminde yüzde 1 KDV uygulanmasına karşın, aynı ürünlerin lokanta, kafe ve benzeri işletmelerde hazırlanarak yeme-içme hizmeti kapsamında sunulması hâlinde yüzde 10 KDV uygulanmaktadır. Domates, biber, soğan, salatalık ve marul gibi temel gıdaların yıkanması, doğranması ve salata hâlinde sunulmasının vergi yükünü artırması özellikle küçük yeme-içme esnafı bakımından değerlendirilmesi gereken bir husustur.

Öte yandan kartlı ödemenin günlük ticaretin temel araçlarından biri hâline gelmesiyle birlikte POS komisyonları ile fiziki ve sanal POS yazılım, donanım ve bakım ücretleri de esnaf açısından sürekli bir maliyet unsuruna dönüşmüştür.

Anayasa'nın 73'üncü maddesi vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımını maliye politikasının sosyal amacı olarak düzenlemektedir. Anayasa'nın 173'üncü maddesi ise Devlete esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alma görevi yüklemektedir. Vergi ve finansman politikalarının küçük esnaf üzerindeki toplam maliyetinin bu anayasal yükümlülükler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Yüzde 1 KDV kapsamında bulunan temel gıda maddelerinden hazırlanan salatanın lokanta, kafe ve benzeri işletmelerde yeme-içme hizmeti kapsamında sunulması hâlinde yüzde 10 KDV uygulanmasının hukuki ve mali gerekçesi nedir?
2. Temel gıda niteliğindeki ürünlerin yıkanması, doğranması, karıştırılması ve servis edilmesi nedeniyle uygulanacak KDV oranının yüzde 1'den yüzde 10'a çıkmasının küçük esnafın maliyeti ve tüketici fiyatları üzerindeki etkisi Bakanlığınızca hesaplanmış mıdır? Hesaplanmışsa sonuçları nelerdir?
3. Taze sebzelerden hazırlanan salata ve benzeri temel gıda ağırlıklı ürünlerde KDV oranının düşürülmesine veya küçük yeme-içme işletmeleri bakımından farklılaştırılmasına yönelik çalışma bulunmakta mıdır?
4. Lokanta, kafe ve benzeri işletmelerde hazırlanan gıdaların işletmede tüketilmesi, müşterinin kendisinin teslim alması veya paket servis yoluyla gönderilmesi hâllerinde uygulanacak KDV oranları ayrı ayrı nedir? Bu işlemler arasında oran farklılığı bulunuyorsa hukuki dayanağı nedir?

5. Lokanta, kafe, pastane ve benzeri yeme-içme işletmelerinden 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 ve 2026 yılında önergenin cevaplandığı tarihe kadar tahsil edilen KDV tutarı yıllar itibarıyla ne kadardır?
6. Gıda girdilerinin alışında uygulanan KDV oranları ile yeme-içme hizmetinin satışında uygulanan KDV oranı arasındaki farkın küçük esnafın nakit akışı, devreden KDV tutarı ve nihai satış fiyatı üzerindeki etkisine ilişkin Bakanlığınızca çalışma yapılmış mıdır?
7. TCMB tarafından belirlenen mevcut azami üye işyeri ücretleri kapsamında, kredi kartıyla yapılan taksitsiz satışlarda esnaftan alınabilecek azami POS komisyon oranı önergenin cevaplandığı tarih itibarıyla yüzde kaçtır? Küçük esnaf bakımından bu oranın yüzde 1 ile sınırlandırılmasına yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır?
8. Bankaların fiziki ve sanal POS cihazları için yazılım, donanım, bakım, tahsis veya benzeri adlarla ücret tahsil etmesine ilişkin mevcut azami tutarlar nelerdir? Küçük esnaftan bu ücretlerin alınmaması veya maliyet seviyesine indirilmesi amacıyla TCMB ile çalışma yürütülmekte midir?
9. 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 ve 2026 yılında önergenin cevaplandığı tarihe kadar bankaların üye işyerlerinden tahsil ettiği POS komisyonlarının ve POS yazılım, donanım ve bakım ücretlerinin toplam tutarı ayrı ayrı ne kadardır?
10. Gelir İdaresi Başkanlığı kayıtlarına göre lokanta, kafe, pastane ve benzeri yeme-içme sektörlerinde 2021-2026 döneminde yıllar itibarıyla kaç mükellef faaliyetini sonlandırmıştır? Vergi ve POS maliyetlerinin işletme kapanışları üzerindeki etkisine ilişkin herhangi bir analiz yapılmış mıdır?
11. Küçük esnafın KDV, diğer vergi yükleri ve kartlı ödeme maliyetlerini birlikte azaltmaya yönelik Bakanlığınızca hazırlanmış bir destek veya düzenleme paketi bulunmakta mıdır? Varsa kapsamı, bütçesi ve yürürlüğe girme takvimi nedir?
12. Anayasa'nın 73'üncü maddesindeki vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ilkesi ile 173'üncü maddesindeki esnaf ve sanatkârı koruma yükümlülüğü kapsamında, küçük esnafın vergi ve POS maliyetlerinin azaltılması için hangi somut tedbirler, hangi tarihte hayata geçirilecektir?